

Verhouding tot den Staat.

??

De vroegste bewoners van deze streken, dat wil zeggen, de menschen die waarschijnlijk de oudste tumuli gebouwd hebben, tegen den berg op, waan gewis niet veel meer dan nomaden, en zullen wel geen andere regering gekend hebben, dan die van het hoofd van het gezin. Daarna hebben zich verschillende takken van den Germaanschen stam, hier meer duurzaam geresigd, op plaatsen die hun niet ongenstig schenen voor jacht of vischery. Ook bij hen berustte de hoogste macht, in handen van het hoofd van het gezin; doch mischien gebeurde het ook wel dat verschillende gezinnen, die dicht bij elkander woonden, een gemeenschappelijk hoofd kozen, of ten minste duldten, dat het gezag van een boren dat van de anderen uitgaecide.

En zoo zal het wel gebleven zijn tot dat de Romeinsche legers, ongeveer in het jaar 52 vóór Christus, zich ook over de Gallische en Germaansche landen hebben uitgestort. Als bondgenoot, of ringerest, der Romeinen, heeft ons vaderland, meer dan drie eeuwen, gedeeld, in al de voor- en nadeelen van dat verband, en natuurlijk ook doet gedeelte, waarin het tegenwoordige Soest gelegen is. Tot het begin der vijfde eeuw, onder de regering van Honorius, bleef Utrecht, met den naasten omtrek, in handen van de Romeinen, maar kwam toen onder den scepter van Friesche, Frankische, of Saksische Koningen, en daarmee ook onder den invloed der christelijke kerkelijke hiërarchie, waarvan Utrecht al vroeg een belangrijk middelpunt werd. Maar behalve dat Friesland, Franken, en Saksen, in die dagen voortdurend streden om het bezit dezer gewesten, brachten ook de invallen van Denen en Noeren, waarvan Soest allen waarschijnlijk ook niet geheel verschoond gebleven zal zijn, van 810 tot 1010, menigmaal schrik en ontzetting over de bevolking. Desniettegenstaande nam het land, over het geheel, in welvaart en beschaaring toe.

In de 9de en 10de eeuw ontstonden de Graafschapen.

A.
De
Sta
96

P. A.
Cha
Lib.

pen, meestal door schenkingen van Keizers en Koningen aan enkele gunstelingen, die daardoor leenmannen werden van die Vorsten. Die Graafschappen breidden zich, in den loop der eeuwen, uit, of krompen in, door erfenis, door huwelijken, door nieuwe begunstiging, maar ook wel door verovering. Sedert dien tijd nu, wordt er herhaaldelijk gesproken van een Graafschap Hameland, zoo als b.v. in eenen Giftbrief van Keizer Otto I, van 29 Juni 960, aan het Klooster te Elten, waarbij Graaf Wichman, de Stichter van dat Klooster, Graaf van Hameland genoemd wordt. Deze Wichman was reeds vroeger bezetter van de Graafschappen Selua, Flehite, Nardinclant, Urk, en misschien ook van Salou, of Salland, (Lalk), maar kwam daarenboven, sedert 966 in het bezit van het eigenlijk gezegde Graafschap Hameland, waartoe ook Lutphen behoorde.

A. J. C. Kremer, Ruthard, die van 735 tot 779 Graaf van Nordgau, de Graven van in den Elzas was, werd waarschijnlijk ook begiftigd met goederen in, en het Graaflijk bewind over, Hameland. bl. 96, 97.

Op de reiskaart van Konrad Pentinger, (geb. 14 Oct. 1465; overl. 24 Dec. 1547), aan welke, naar men algemeen aanneemt, een Itinerarium uit het midden der 3de eeuw ten grondslag ligt, leest men deze aantekening: „Chamaren, die ook Salische Franken genoemd werden;“ wanneer dit nu juist is, dan vinden wij in het land der Chamaren het Hameland uit het Frankische tijdvak terug. Dat zelfde Hameland was een Graafschap, waaruit de Graven van Nassau, Gelre, Cleve, en Lutphen zijn voortgesprongen, en dat, naar het beweren van van Mieris, Groot Mieris, zeer uitgestrekt was, omvattende een gedeelte van Lalland (Overijssel), een gedeelte van de Veluwe en van Lutphen (Gelderland); en dat zelfde Hameland was dan, volgens hem, niets anders dan Eemland; welk beweren wel eenigen steun vindt in het gelijktijdig noemen van Nardincland: toch was misschien juist gezegd, Eemland was een deel van Hameland. Wanneer de Chamaren werkelijk Salische Franken zijn

v. Mieris, Groot Mieris, zeer uitgestrekt was, omvattende een gedeelte van Lalland (Overijssel), een gedeelte van de Veluwe en van Lutphen (Gelderland); en dat zelfde Hameland was dan, volgens hem, niets anders dan Eemland; welk beweren wel eenigen steun vindt in het gelijktijdig noemen van Nardincland: toch was misschien juist gezegd, Eemland was een deel van Hameland.

A. J. C.
ren
bl. g

A. J. C. Kremer, graaf, gestorft, dan waren zij reeds voorlang zuidwaarts opge-
 ren v. Hameland, trokken, en was hinnen plaats door Saksers ingenomen,
 bl. 96, 97. zoodat er maar weinig Charnaren in het Charnaren-
 land, of Hameland, waren achtergebleven. Nadat Koning
 Radboud II, in 749, door de Franken van zijn rijk be-
 roofd was, werd het verdeeld, eerst in 837, en nog eens
 op 30 Mei 839, en daarbij wordt Hameland, Betus,
 Theisterband, en Dorestad, onderscheiden van Saksen-
 land, en van Friesland.

In 922 begon, met Dirk I, de regeering der
 Graven uit het Hollandsche Huis, 922 tot 1299;
 van 1299 tot 1349, uit het Henegouwsche Huis; van
 1349 tot 1433, uit het Beijersche Huis; van 1433 tot
 1482, uit het Bourgondische Huis; van 1482 tot 1501,
 uit het Oostenrijksche Huis. Geheel het tijdvak der
 Grafelijke regeering, kenmerkt zich door een voort-
 durend striken der Leenmannen, om zich aan het
 gezag hunner Vorstelijke Leenheeren te onttrekken;
 maar evenzeer door een worstelen der Steden, met
 hare Vorstelijke en Grafelijke Meesters, om meer
 vrijheid van beweging binnen hare muren. Privile-
 giën van allerlei aard werden soms vrijwillig aan
 de Steden geschonken, maar ook meermalen door
 haer gekocht, of afgedwongen.

In Utrecht ging het aldus. Eerst werd de Bisschops-
 stad door Vorstelijke gunsten groot gemaakt, en
 toen zij zich machtig genoeg gevoelde, en zich van hare
 geestelijke waarde meer beroest werd, onttrok zij
 zich meer en meer aan de wereldlijke macht der
 Vorsten en Graven, en eindigde er mede ook deze
 aan zich te trekken. En zoo ging het voort tot 1515,
 toen Karel V, (als Duitsch Keizer, maar Karel II, als
 Koning van Spanje), de regeering over de Nederland-
 sche Gemesten aanvaardde.

In zijne dagen begon de Hervorming, ook in dit
 deel van ons vaderland, doort te breken, en moeielijk-
 heden van allerlei aard deden zich voor het Utrecht-
 sche Bisdum op. Daaronder besloot het, ten tijde van Bis-
 chop Hendrik II, van Beyeren, Paltzgraaf van den
 Rijn, 50de Bisschop van Utrecht, om de wereldlijke

macht aan „de Keys. Majt., als Hartoeghe van Bra-
bant, en Graaf van Holland, over te geven. Op 20 en
21 October 1520 had die plechtige overdracht te Utrecht
plaats; de Keizer werd daarbij vertegenwoordigd door
Anthonis van Lalaing, Graaf van Hoogstraaten; en
op 6 November daar aanvolgende geschiedde hetzelfde
te Amersfoort. In 1534 stelde de Keizer dienzelfden
Anthonis van Lalaing, die toen reeds Stadhouders
van Holland en Zeeland was, ook aan als Stad-
houder van de Stad, Steden, en Land van Utrecht.
Deze Stadhouders werd in 1540, dus nog tijdens de re-
geering van Keizer Karel, opgevolgd door René van
Chalons, Prins van Oranje. In 1544, door Lodewijk
van Vlaanderen, Heer van Praet. In 1547 door Ma-
ximiliaan van Bourgondië, Heer van Berkenrode
en Feere. Ten tijde van Philips II, in 1559, werd het Stad-
houderschap van Utrecht, en de twee andere Geres-
ten, opgedragen aan Willem van Nassau, Prins van
Oranje. En zoo volgde Stadhouders op Stadhouders, be-
halve enkele stadhouderlooze jaren, tot dat de Staten
op 19 September 1667, besloten dat het Stadhouders-
Ambt, in alle zijne deelen, ten eenen dage zou
wezen en blijven gemortificeerd. Maar desniettemin
verklaarden dezelfden, op 17 April 1674, Prins Wil-
lem III tot Erf- Stadhouders, Kapitein- en Admiraal-
Generaal.

Doch wij moeten nog eens terugkeeren tot Keizer
Karel. De woelige tijd maakte weldra ook den
Spaanschen Koning de kroon te zwaar, zoodat hij,
op 25 October 1555 afstand deed van de regeering over
de Nederlanden, ten behoeve van zijn en zoon Philips
II, als Koning van Spanje, (Philips III als Graaf van
Holland). Deze regeerde van 1556 tot 1598; doch de
zelfde maatregelen, waarmede hij niet alleen de
sterfverming zocht te bedwingen, maar ook geheel
de bevolking drukte, maakten hem bij Roomsche
en Onroomsche gehaat, lokten eenen algemeenen
opstand tegen Spanje uit, en leidden tot eenen
30 jarigen oorlog, eindigende, op 23 Januari 1649,
in de Unie van Utrecht, en op 26 Juni 1601, in de

Kist
Nederb
Kerkel

1
Matt
jura
330.

Nobil
351.-
George
Lili-

Matt
Amoy
2112. 20
123.

Matt
III. 2.
thacna
Script

plechtige afzwering van Philips III, als Graaf van Holland, land. In 1502 droegen Holland, Zeeland, en Utrecht, in het bevel over die Gerresten op aan den Prins van Oranje.

Natuurlijk was, van hier af, nu verder, de plaats van de Provincie Utrecht in den Staat, ook die van het dorp Soest, en behoorde het achtereenvolgend tot de Republiek der Vereenigde Nederlanden, tot de Batavische Republiek, tot het Koninkrijk Holland, was Departement van de Zuiderzee in het Fransche Keizerryk, en eindelijk Provincie in het Koninkrijk der Nederlanden.

Kist en Kogeaards, De Gerrestelijke Regeering werd geregeld van 1502 tot 1506, door de instelling van een Collegie der Staten van Utrecht.

Wat aangaat de Regeerders in meer engew kring, die in Eemland de bevelen hunner Heeren en Meesters moesten uitvoeren, en voor de belangen en rechten van dezen moesten waken, daarvan is mij, uit de vroegste

Matthaeus. De in Eemland omvatte; 1 Soest en Baarn; 2 Eemnes jure gladii. R. binnen en buitendijks; 3 Bunschoten en Eembrugge; 4 Houdenberg en Renouarde; 5 Leusden en Hoogland. Ke

Nobilitate, 342, 350, die Maarschalcken was inzonderheid van rechterlyken en 351. Hofdijk. Ons aard, en daarom heet de Maarschalk ook wel eens an. Georgeslacht. IV. baljuw, (van balie, of rechtbank); op andere plaatsen Droscant, Drost. Zij waren altijd van adel. Die Maarschalcken schijnen eerst op Houtenburg gevonden te hebben, ten minste, er waren er onder die dat Huis, id

Matthaeus, Reem als lastcleyns, bevroonden. Dat Kasteel was in 1250, t Amor. Script. II. (of 1259), door Heer Walter van Amersfoort, op eigen grond, Utr. Volksalm. 1061, gesticht, en opgedragen aan Bischof Hendrik van 123. Vanden, als een open Huis. Later woonden de Maarschalcken van het Opzigt op het Huis ter Eem, en

Matthaeus, Anal. te Eembrugge, Gemeente Baarn. In het jaar 1347, III. 239, 247. Mat. terrijl Bischof Jan van Arkel het land uit was, won thaeus, Reem Amor. Heer Lueden uter Loe, die bueren uter Eem hoer, Script. 35. "kercke af, en tymmerde daer een casteel." Later, in 1354, om dat Kasteel, en de haven met de brug, terug te krijgen, deed Bischof Jan van Arkel Heer Lueden van n,

Kisten
Niederl. A.
Kerker. Ge

Nobilis
351. - H.
Georgel
Lili - 52

Matthae
Amorf. S.
Ultr. Volk
123.

Matthae
III. 239.
thaus, S.
Script. S.

plechtige afzwering van Filips III, als Graaf van Hol-
land. In 1502 droegen Holland, Zeeland, en Utrecht,
het bevel over die Geresten op aan den Prins van
Oranje.

Natuurlijk was, van hier af, nu verder, de plaats
van de Provincie Utrecht in den Staat, ook die van
het dorp Soest, en behoorde het achtereenlopend tot
de Republiek der Vereenigde Nederlanden, tot de
Dutchsche Republiek, tot het Koninkrijk Holland,
was Departement van de Luidzee in het Fransche
Keizerryk, en eindelijk Provincie in het Koninkrijk
der Nederlanden.

Kist en Kogel. De Gerestelijke Regeering werd geregeld van 1502
Ned. Archief van tot 1506, door de instelling van een Collegie der
kerk. Geschied. VII. 246 Staten van Utrecht.

Wat aangaat de Regeerders in meer engem kring,
die in Eemland de bevelen hunner Heeren en Meesters
moesten uitvoeren, en voor de belangen en rechten van
dezen moesten waken, daarvan is mij, uit de vroegste
eeuwen, maar zeer weinig bekend.

Voude In 1022 wordt er gerrag gemaakt van Maarschal,
15. ken in het Oppersticht en het Nedersticht. Tot het
1. De eerste behoorden Eemland en Amersfoort. Het gezag

Nobilitate, 342, 350, die Maarschalcken was inzonderheid van rechterlijken
351. Hofdijk, ons aard, en daarom heet de Maarschalk ook wel eens
Goorgeslacht. IV. baljuw, (van balie, of rechtbank); op andere plaatsen
144 - 54. Drost. Zij waren altijd van adel. Die Maar-
schalcken schijnen eerst op Houtenburg gevonden te
hebben, ten minste, er waren er onder die dat Huis,

Matthaeus, Rerum als lastlegers, bevoonden. Dat Kasteel was in 1250,
Amoy. Script. II. (of 1259), door Heer Walter van Amersfoort, op eigen grond,
Hta. Volksal. 1061, gesticht, en opgedragen aan Bischof Hendrik van
123. Vianen, als een open Huis. Later woonden de Maar-
schalcken van het Oppersticht op het Huis ter Eem,

Matthaeus, Anal. te Eembrugge, Gemeente Baarn. In het jaar 1347,
III. 239, 247. Mat, terwijl Bischof Jan van Arkel het land uit was, van
thaeus, Rerum Amoy. Heer Lueden uter Loe, die bueren uter Eem hoer
Script. 35. "kercke af, en tym merve daer een casteel." Later,
in 1354, om dat Kasteel, en de haven met de brug, terug
te krijgen, deed Bischof Jan van Arkel Heer Lueden van

Ultr. Pl.
II. 955.

Ultr. Pl.
II. 106
II. 1060

Stofdij
ouders
54.

Tegenw.
van Ultr.

Nutteloos den oorlog aan. Stoe deze zetel den Maarschalcken van Eemland zich in 1649 vertoonde, is te zien op een plaatje in den Utr. Volksalmanak van 1843.

Aangaande den aard en den omvang van dat Maarschalck-ambt, diene het volgende.

Utr. Placc. boek. Keizer Karel V gaf, op 23 Maart 1529, eene Ordonnantie op het stuk van Justitie, en bepaalde: „dat de Maarschalcken zullen naerstig wizen, om alle erimineel saicken ende gerelt te doen corrigeren, elcken in 't sijne, te rechte te stellen, sonder vertreck of simulatie; te wetenen... die Maarschalck van der Eem voor Schepenen van Amersfoort... of voor onsen Stadhouder of Raide voorsz.”

Utr. Placc. boek. De Stadhouder Anthonis van Lalaing, Graaf van Hoogstraten, gaf, op 10 Juni 1536, eene Ordonnantie voor de Maarschalcken des Lands van Utrecht. — Op 23 Jan. 1622 kregen de Maarschalcken eene Instructie van de Staten. — Ernst van Reede, Maarschalck van Eemland, kreeg, op 29 Maart 1626, twee dienaar van justitie, op de gagie elk van een daalder ter week. — Op 9 Mei 1627 spoorden de Gedeputeerden, de Schouten, Chirurgijns, en Sterbergiers, ten platten lande, aan, tot het aanbrengen aan de Maarschalcken in hun kwartier, „van alle delicten en rechtelingen, te hunner kennis komende.”

De Maarschalcken schijnen in het midden der 17de eeuw verdwenen te zijn, en het Huist en Lem, reeds meer dan half gesloopt, werd verlaten.

En wat nu verder het Plaatselijk Bestuur aan gaat, daarvan is ons niet veel bekend. Het betrekkelijk, Ongevoel, king tot het tijdvak van 1100 tot 1300, zegt Hofouders. IV. 44: „In (de Provincie) Utrecht was het getal Schepenen niet bepaald, en hierdoor gaat het daar dan ook ongevoel, loofelijk stordig toe.” Wat er mij van bekend geworden is, laat ik hier volgen.

Tegenom Staat Omstreeks 1500 stelde de Heer van Isfett, dat thans van Utrecht. II. 243 een deel van de Gemeente Soest is, maar toen een eigen, Gerecht was, behalve den Schout, de Schepenen, en den Secretaris, ook een Leengriffier aan.

In de „usantiën ofte costumen ende gelegent.”

Alt

I. L.

29

„ heyden van den dorpe van Soest, dye sy dagelinc
 „ observerende zijn, ende nu by den gerechte by gescript
 „ gestelt, ende dat duer bereel ende secker misfine
 „ van den hertoghe van Alva, opgesteld in 1569, en
 „ berustende in het gemeente. Archief aldaar, onder
 „ den algemeenen titel: „ Costumen en Usantiën van
 „ Soest, wordt, in art. 2, gesproken van „ dye schout
 „ van Conincklycke Majesteyt. — Art. 3: „ Noch heeft dit
 „ zelve gerecht seven schepens ende worden alle jaer
 „ by dat oude schependomme vernijet op Sint-
 „ Lambertsdach, ende by den maerschalck geëdet,
 „ dat eene jaer dry ende dat ander jaer ryer. — Art.
 „ 10: „ Item noch soe observer(t) men alhier scharpeli-
 „ cken alle andere ordonnanciën van den plattelanden
 „ ende ander placaten, by Carolus Quintus gegeven
 „ ende nae oock alle by Philippus, coninck van Spaen-
 „ gen etc. onssen aldergenadichsten heeren, mede ge-
 „ confimeert ofte vernijet by generael publica-
 „ tiën, duer dye landen van Utrecht by clockeslach
 „ ghepubliceert, welke ordonnanciën by den schepens,
 „ als sy gheëdet werden van den maerschalck in der
 „ tijt wesende, besvoren worden, dat sy buyden daer te
 „ nyet tegens drysen noch ordinceren oft buyten
 „ gaen sullen.

Utre. Placc. boek Op 5 October 1653 iser te Soest een Schout, en
 I. 401: gerenor. een Secretaris te Eembrugge.

29 Maart 1661. En nu mogen nog eenige aantekeningen volgen,
 uit lateren tijd, welke ten minste aangaande
 het getal der Schepenen, of gerechtspersonen, ee-
 nig bericht geven. Ik meen die bijzonderheden
 afgeskreeven te hebben van de Verslagen der Kerk-
 visitationen van die dagen, ingelezen bij het Claf.
 Bestuur van Amersfoort, en vermeld in de Notulen-
 boeken van dat Bestuur, berustende in het Archief
 der Clafis Amersfoort; alleen die op het jaar 1796
 rond ik elders, zoo als daar bij staat aangeetkend.
 1790. Aangaande de Roomsche Schepenen, dezelfde klach-
 tens als verleden jaer, uitgenomen dat er nu
 3 Roomschen en 5 Gereformeerde gerechtspersonen
 zijn.

C. J.
n.d.
jon
tell

1791. Aangaande de Roomsche Gerechte is nog als te voren, dan alleen dat er nu 2 Gereformeerden zijn en 4 Roomschen. Er zijn geen schoolarchen uit 't Gerecht; word geen school gerisiteerd nog Prijzen uitgedeeld.

1792. In 't gerecht zijn 5 gereformeerden en 3 Roomschen. Er zijn als nog geen schoolarchen.

1793. Schoolarchen zijn er nog niet.

1795. 6 Roomsche en 2 Gereformeerde Regenten. Geen schoolarchen, schoolvisitatie, noch uitdeeling van Prijzen.

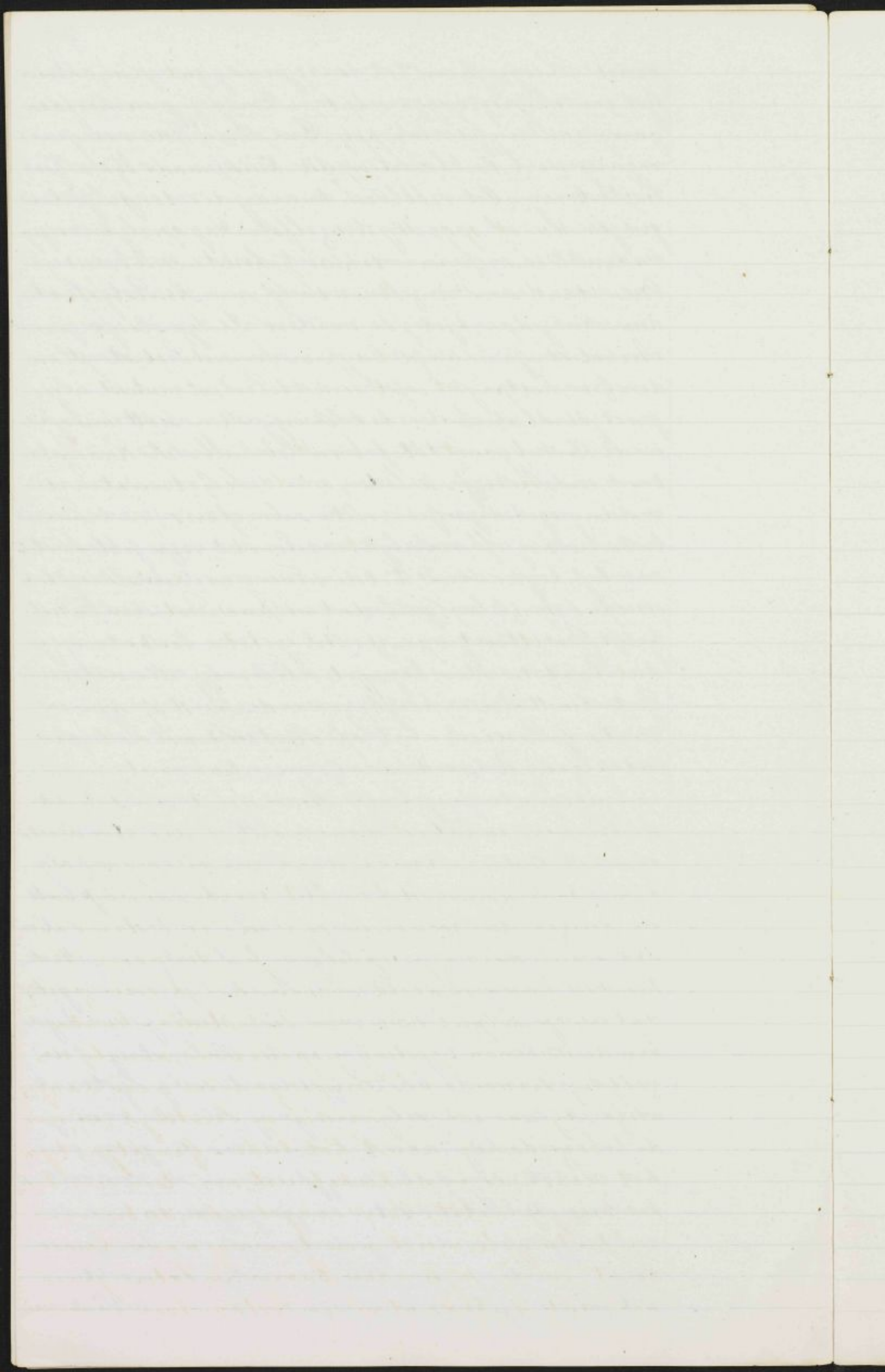
L. Rogge, Tafereel 1796. Elke stad, elk dorp, heeft zijne rijk- en burger-, v.d. Geschied. d. vergaderingen, waar de stemming voor de Natio-, jongste Omroep, nale Vergadering wordt voorbereid.

teling. Bl. 559. 1812. De Maire heeft geraad de rekening-boeken te zien van de Diaconie, Kerkmeesteren, en Fonds van den openbaren godsdienst, en dezelve vervolgens terug gezonden, met verzoek van dezelve weder te mogen hebben.

Al wat hierboven van 1790 tot 1812 staat aange- teekend, geeft een blik in den geest dien tijden. Hoe ongaarne de gehechtheid aan de Roomsche-lutholische Kerk, van den aanvang af, hier ter plaatse voor de Hervorming week, is uit de Verslagen der eerste Predikanten, ter Provinciale Synode, duidelijk te verstaan. Slechts voor de overmacht trad de oude kerk terug, of liever nog, scheen zij terug te treden. Ook ging de regering der jonge Republiek in de 16de eeuw, naar het voordeel der 19de en 20ste eeuw, gemis niet zonder hardheid en partijdigheid te werk. Het gevolg er van was, dat vele Regenten in hun hart, ook nog na vele jaren, Roomsche bleven, al namen zij ook aan de godsdienstbetellingen der Gereformeerden deel. Roomschen immers werden weldra in het Plaatselijk Bestuur niet meer geduld; en zoo bestond het Gerecht ten slotte geheel uit Gereformeerden, ook al was de meerderheid der bevolking Roomsche. Maar toen de geest der revolutie, uit Frankrijk, ook hier de hoofden begon warm te maken, en „Vrijheid, Gelijkheid, en Broederschap“, de leus werd, werden ook, in grotere en kleinere kringen,

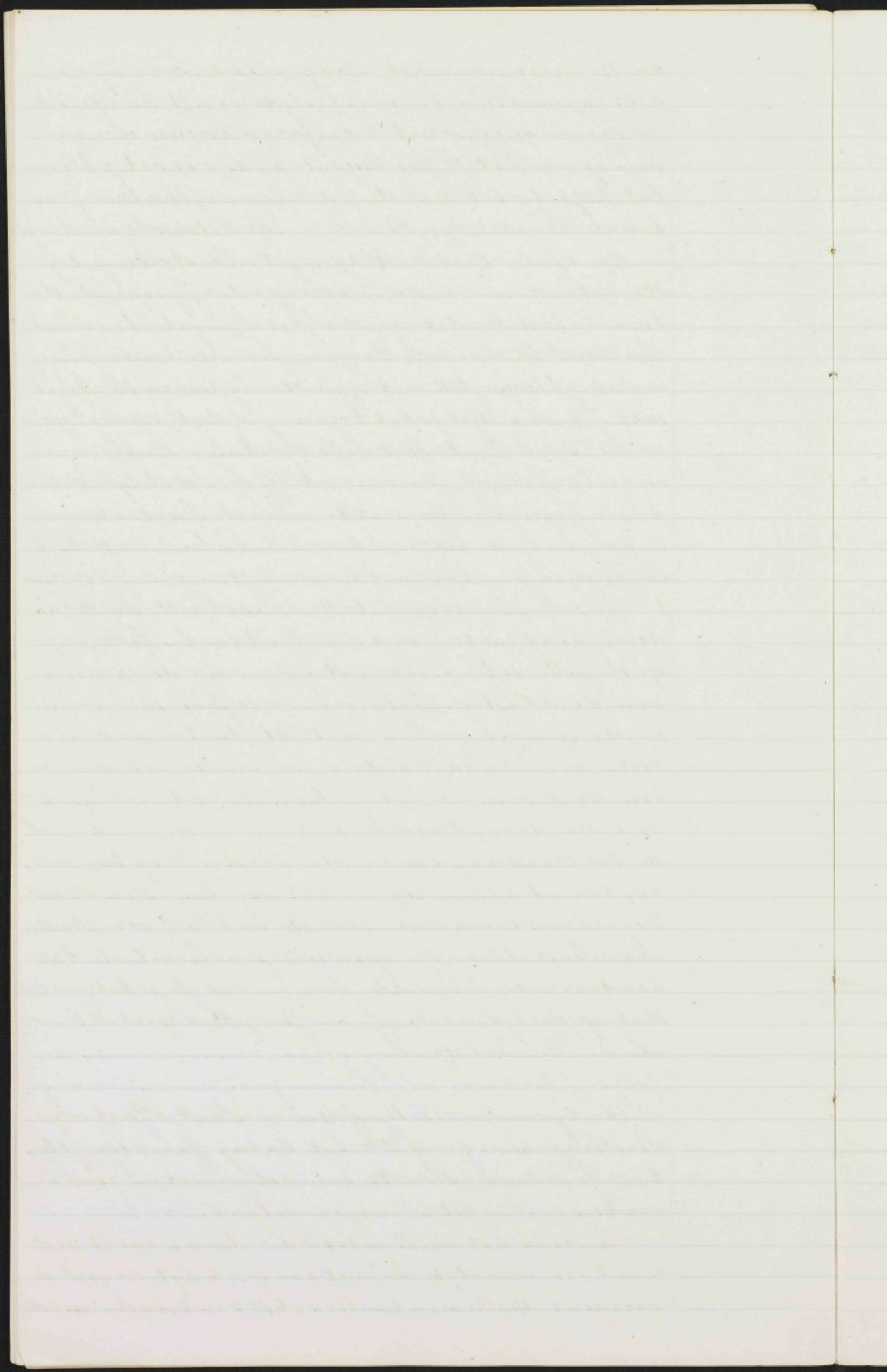
weder Roomschen tot de regeering geroepen, natuur-
 lijk nu tot groote ergernis van hen, die gewoon waren
 aan de alleenheerschappij. Van daar kwamen, naar
 mijn oordeel, de klachten des Kerkerads bij de Kerk-
 Visitatoren. Maar, helaas! de vroeger verongelijken,
 gingen nu al spoedig denzelfden weg op als de vroeger
 verdrukters, en hernamen niet slechts wat hun recht
 was, maar deden nu zelve onrecht aan de Protestanten,
 door even zoo partijlig te worden als deze vroeger gemist
 waren. Ten jare 1817 was er maar een Protestant in
 den Gemeenteraad, ofschoon de Protestanten een
 groot derde deel der bevolking uitmaakten, en hun
 aantal van jaar tot jaar klom. Slechts een Protes-
 tant onder de zeventien leden van den Gemeenteraad,
 endan nog doorgaans een die min of meer van de Roomsche
 Catholicken afhankelijk was. En dat is zoo gebleven tot
 aan het begin der 20de eeuw. Toen was de bevolking tot
 over de 4000 zielen geklommen, waarvan de kleinste
 helft Protestant was, zoodat er twee leden meer in
 den Raad moesten komen; nu kreeg ook een tweede
 Protestant de vereischte meerderheid, en zijn er
 thans 9 Roomsche-Catholicken, en 2 niet Roomsche-
 Catholicken leden in den Gemeenteraad.

Aangaande de plaats waar wel een Schout en
 Schepenen, en later Burgemeester en Wethouders,
 of ook de Gemeenteraad, vergaderden, is mij weinig
 bekend. Voor 1820 hadden die vergaderingen plaats
 in een lokaal tegen de dorpschool aan, maar dat in
 dat jaar, bij de vergrooting der school, daarbij aangetrok-
 ken is. Waarschijnlijk werden de Raads-vergaderingen,
 van dat jaar af, gehouden in eene woning daar tegen-
 over, die haren ingang had in de Melmsteeg. Door
 eene deur, aan de buitenzijde met eenig lijstwerk
 omgeren, kwam men in eene gang, die de woning
 in tweeën deelde; aan het eind van die gang was
 het cachot; aan de linkzijde waren de woonvertrek-
 ken voor den Veldwachter en zijn gezin; en aan de
 rechterzijde was de vergaderkamer voor den Gemeen-
 teraad, met een smaller kamertje daar achter;
 het gansche gebouw is in 1893, voor $\frac{1}{2}$ publiek ver-

kocht. Eenige jaren na 1847 werd dat Raadhuis
wel een weinig opgeknaapt, en kreeg zijnen hoofdin-
gang aan de zijde van het Kerkplein, (de vroegere
ingang werd toen Brandopuit-huis), maar ook alzo
was het nog niet veel. Toch duurde die toestand voort
tot 14 Maart 1893, toen de eerste Raadsvergadering
in een nieuw Gemeentehuis gehouden werd. Dat ge-
bouw staat aan den straatweg van Amersfoort
naar Naarden, niet ver van het Lange-Lind. De
Architect Dr Eduard Cuypers leverde er de plan-
nen voor; het prijkt met eenen toren, en maakt alzo
eene geheel andere vertooning dan het huisje
in de Kerkebuurt. Het bevat, behalve de Raadzaal
en eene Archief-kamer, ook de Secretarie, en de
woning voor den Gemeente-Secretaris; en daar-
enboven nog de vereischte ruimte voor het Post-
en Telegraafkantoor, met de woning voor den Directeur.

Op 1 April 1893 werd dat nieuwe Post- en Tele-
graafkantoor geopend. Hoe groote verbetering
dat laatste was, begrijpt alleen hij die de vroe-
gere toestanden heeft gekend. In 1847 was er
niets van dien aard op Soest. Tweemaal per
week ging de roetbode Kok, met eenen
reiszak op den rug, naar Amersfoort, en bracht
de brieven van Soest daarheen, en die voor Soest
van het postkantoor aldaar mede, en gaf die,
van daar komende, in het voorbijgaan, af aan
de huizen der personen voor wie ze bestemd waren.
Na hem deed zijn opvolger, Jan Verwoerd, tot
hiertoe rennersknecht, aanvankelijk even zoo, tot
dat er, op 1 April 1848, een Distributie-kantoor
van de Brieven-posterij geopend werd, waarbij de-
zelfde J. Verwoerd als Brievingaarder werd aange-
steld. Hij was ook folgaander op Soestdijk, en woon-
de als zoodanig naast het Oude-Grachtje; tegen
het Raadhuis, in de Kerkebuurt, werd toen eene brie-
venbus geplaatst. Voor aangeteekende brieven
en postwissels, moest men toen nog naar Amers-
foort, en na 1848 naar Baarn. In latere jaren
werd dat Hulpkantoor een Postkantoor, en verhuis-

de Verwoerd naar het Lange-Eind. Toen hij in 1850 gepensionneerd werd, volgde Ernst Friederich Schoppenhauer, sedert vele jaren korenmolenaar, hem op, in hetzelfde huis, en aldus is het gebleven tot 1893, toen het Post- en Telegraafkantoor geopend werd, met den Heer E. Gerrits als Directeur.

Op 1 Juli 1860 werd er ook te Soesterberg een Stulpkantoor van de Brievenposten geopend: de toenmalige Onderwijzer aldaar, Lambertus Theodoorus Moesveld, werd tot Brievenguander benoemd. Deze is dat gebleven tot aan zijn overlijden, op 14 April 1864. In dien tijd is het begonnen, dat, voor rekening van H. M. de Koningin - Moeder Anna Paulowna, en zoolang Haar zomer-verblijf op Soestdijk duurde, er dagelijks een roetbode van Soesterberg kwam, met de brieven voor het Paleis, omdat ze langs dien weg eerder hunne bestemming konden bereiken, dan over het Stulpkantoor te Soest; na de opening echter van den Centraal-Spoorweg, op 16 Juli 1863 hield dat op, en na de opening van den Ooster-Spoorweg, op 10 Juni 1874, werd er des zomers, zoolang het Hof buiten was, een Post- en Telegraafkantoor geopend in een der gebouwen tegenover het Paleis. Na het overlijden van den Heer Moesveld werd J. W. de Kolsté tot Brievenguander te Soesterberg benoemd; hij bouwde eene eigene woning aan den straatweg, vlak tegenover den straatweg van Soest naar Soesterberg, en opende daarin het Stulpkantoor. Hij werd, ten jare in deze betrekking opgevolgd door zijnen jongsten zoon B. M. de Kolsté.

Aangaande de Hoofden van het Plaatselijk Bestuur, voor de 19de eeuw, is mij zeer weinig bekend geworden; slechts een paar namen vond ik genoemd, die hier mogen volgen.

Blijkens het M. S. getiteld: "Ordre van 't Gilt", te vinden in het boek, dat ten opschrift draagt de woorden: "Costumen en Usantien van Soest", en dat

Mat

jura

550.

Voor

Fijels

r. 116

bl. 9

T

berust in het Gemeente - archief ald aar, was, op
9 December 1569, „Gerryt van Hemert, schout van
„Conincklycke Majesteyts vreegen, Roertert Jacobs
„ende Gerbert Aerts, schepens tot Soest.”

Matthaeus, De In 1600 stierf te Soest, Willem Lobe, (Lobe, Loby),
jure gladii; bl Drost en Schout van Soest en Soestdijk. Hij was
550. - Utrecht, te Utrecht geboren, en oudste zoon van Steen Lobe
voorheen en Hans; en Margaretha van Lockhorst, gezegd van Voort.
Fijlsch. v. Geschied. Op 10 Februari 1010 verkoopen Burgemeester
v. Utrecht, 1015. en Wethouders van Amersfoort, de drie boerderijen
bl. 9 v. en de landerijen, in de Biecht onder Soest, welke
vroeger aan het Convent Mariënhof hadden be-
hoord; en op 2 Mei 1010 verklaart, in eene afzon-
derlijke Akte, „Cornelis Adrianus Pannekoek,
„Schout, Gerepresenteerd door Gysbert Hilhorst,
„scheepen, Hart Janse van het Klooster, en Foon
„Velthuysen mede scheepene van Soest, op verzoek
van den „specialijk Gemachtigde van Amersfoort”,
dat hij er niets op tegen heeft, „dat de Hier meer,
„male Genoemde Acceptand den welgeboren Heer
„Maurerius Dreyer hiermede mogte worden Ge-Erft
„en Ge-Lijgent hetwelk dan alle bij deese is Geschied.
„Aldus geteekent In den Gerechte van Soest op den
„2^{den} van Bloemaand 1010.
„de Naam van den koper in „In kennisse van mijn
„deze gesteld is by abuys door „W. Smits,
„mij onduidelijk getekende verkaart „secretaris.”
„gespeld en moet staan in de „
„zer roegen, Mauritz Dreyer
„en verklare onder Presentatie
„van Eedew dat dit de zuivere
„waarheid is. den 26 Febru „
„arij 1011.” „W. Smits, secretaris.”

(N.B. Deze geheele aantekening was
door eene andere hand geschreven,
maar door den Secretaris zelf ondertekend.)

Antoni Jacob Schutter, was sedert 1010(?)
Maire van Soest. Hij was de zoon van Cornelis Schut,
ter en Isabella Margaretha Elisabeth Soltkast, en
sedert 5 September 1795 gehuwd met Jacobus Schuyt.

Hij woonde op Bleyendaal, en overleed op 15 Januari 1813.

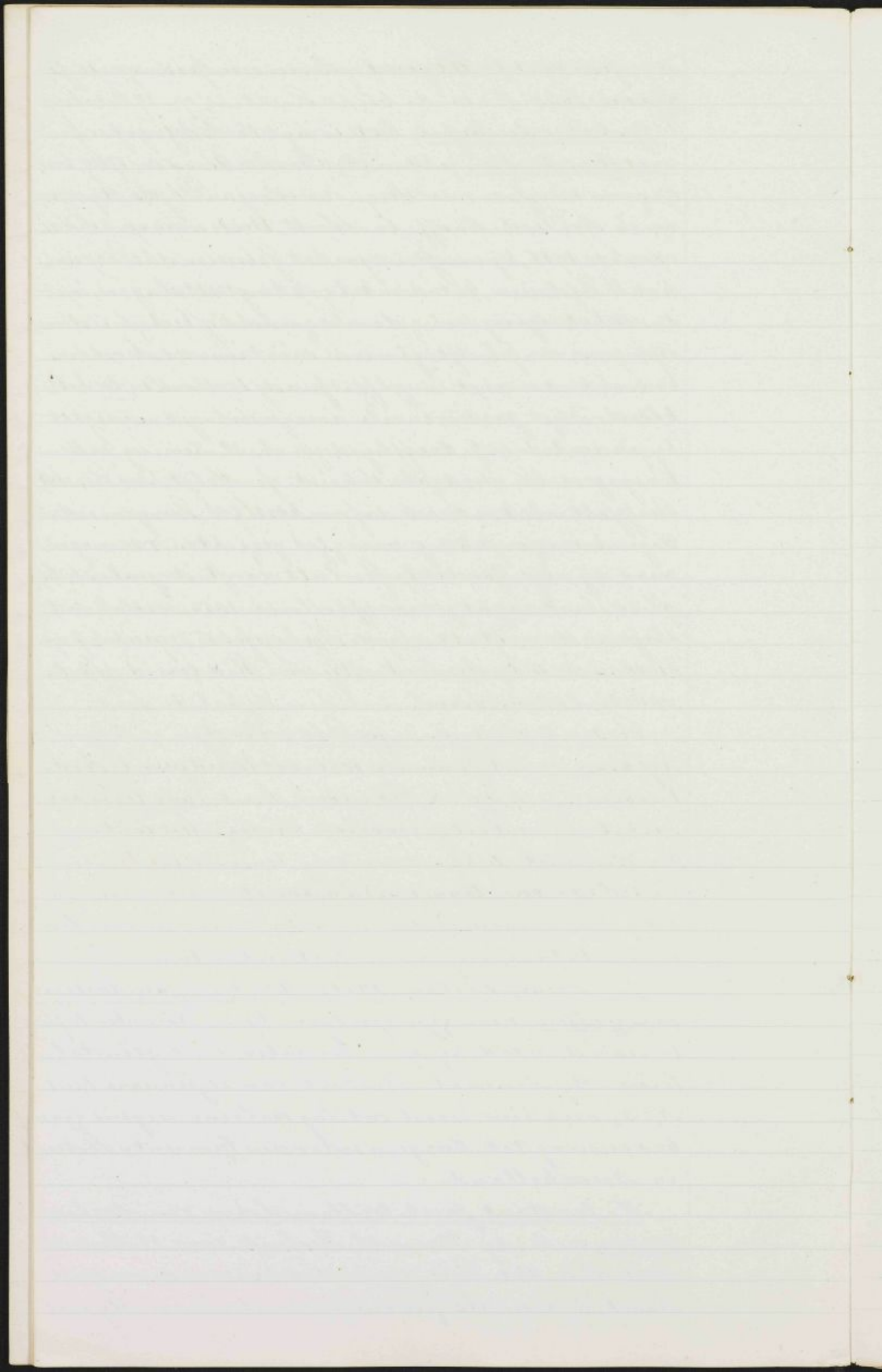
Gerrit van Steyn, later met het bijvoegsel van Hensbroek, geboren te Amsterdam in 1769, was de zoon van Jan van Steyn en Maria Plaat. Hij was op 26 Mei 1813 Maire van Soest, doch werd op 30 November 1813, bij misfire van het Provisioneel Provinciaal Bestuur, uit die betrekking ontslagen, met dankbetuiging voor de als zoodanig berezene diensten; en, na plechtigen eed van trouw, tot nader order, weder met dezelfde functie van Maire bekleed. Deze provisionele waarneming duurde tot December 1814, toen hij door L. M. Koning Willem I aangesteld werd, als Schout van Soest, De Bircht, en Isfelt. Later werd de ambtstitel Burgemeester wegens verzwakking van zijn gezichts-vermogen weerd hij, bij Koninkl. Besluit van 6 December 1849, N° 30, met ingang van 1 Januari 1850, eerrol ontslagen, en vertrok naar Amersfoort, waar hij op 31 Maart 1857 overleed. Hij was Ridder in de Orde van de Eikenkroon.

Pieter Gallenkamp Pels werd zijn opvolger. Hij werd op 23 Januari 1850 tot Burgemeester benoemd, en op 14 Februari, d. a. v., als zoodanig geïnstalleerd. Hij overleed in deze betrekking op 15 Maart 1869.

Mr Pieter Marie de la Couat werd op 11 Mei 1869 als Burgemeester geïnstalleerd, en overleed in die betrekking op 22 September 1872.

Jh^r Frans Willem Pieter Hendrik Jan Martini van Geffen werd zijn opvolger. Op November 1872 benoemd, werd hij op 4 December, d. a. v., geïnstalleerd. Bij Koninkl. Besluit van 20 Januari 1881 N° 3, werd hem eerrol ontslag verleend, wegens zijne benoeming tot Burgemeester der Gemeente Sloten, in Noordholland.

Mr Constant Jacob Willem Loten van Doelen Grothe werd, bij Koninkl. Besluit van 11 Maart 1881 N° 4, tot Burgemeester benoemd, en op 31 Maart, d. a. v., als zoodanig geïnstalleerd. Hij was

op 9 Juli 1851 te Utrecht geboren, en promoveerde aldaar, als M^e in de beide Rechten, op 27 October 1877. Op 20 December 1888 is hij, te Soest, gehuwd met Jonk^{vr}. Renée Henriette van Weede, uit 3 Gravenhage, maar wier ouders jaarlijks des zomers op Vredenhoff, te Soest, buiten waren. Op 11 Maart 1906, was het 25 jaren geleden dat hij aan het hoofd der Gemeente geplaatst werd, en op 12 Maart werd dat zilveren ambtsfeest luisterrijk gevierd. Een feestnummer van de Soester-Courant, verschenen op zaterdag 10 Maart, bevatte, behalve het portret van den Jubilaris, eenige bijzonderheden betreffende zijn bestuur, en een Programma der aanstaande feestelijkheden; dat Programma werd ook afzonderlijk verspreid. Van des morgens 9 uren tot des avonds 10 uren, werd er met groote opgewektheid feest gevierd. Volgens een bericht in verschillende nieuwsbladen, heeft de Heer Grothe bij die gelegenheid geschonken:

„ 1000.-	„	de School met den Bijbel te Soest.
„ 700.-	„	de Herr. Diaconie te Soest.
„ 500.-	„	het R. K. Parochiaal Ambestuur te Soest.
„ 500.-	„	het R. K. Parochiaal Ambestuur te Soestberg.
„ 150.-	„	de Gereformeerde Diaconie te Soest.

Bij Koninkl. Besluit werd hij benoemd tot Officier in de Orde van Oranje - Nassau.

